

О ЗАДАЧАХ И СОДЕРЖАНИИ КУРСА «СТРАНОВЕДЕНИЕ» ДЛЯ СТУДЕНТОВ СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА (РУССКИЙ)»

Современное образование нацелено на получение системных знаний, в том числе – на понимание, в каком месте нашей истории мы находимся, каково наше место в современном мире и какие ценности цивилизации следует выбирать. 12 лет независимости Украины принесли существенные изменения как в структуре, так и в содержании высшего образования: введены новые учебные курсы, направленные на изучение истории, культуры, экономики, языка вновь созданного государства, увеличилась доля гуманитарных дисциплин, больше внимания уделяется психолого-педагогическому компоненту, создаются условия для успешного овладения иностранными языками, наконец, обязательным становится студентов с компьютерными технологиями. В целом, трансформации призваны приблизить качество получаемого в Украине образования к мировым стандартам. Следует, однако, заметить, что некоторые фрагменты учебных планов остались вне реформ, что, на наш взгляд, снижает общий уровень подготовки специалистов.

Так, например, программа подготовки филологов-русистов не предусматривает специального обращения к вопросам истории и географии России, рассмотрения административно-территориального деления и современного политического устройства Российской Федерации, подробного изучения истории русской культуры и искусства. Причины подобного положения вещей очевидны: учебный план по-прежнему ориентирован на студента, получившего достаточную базовую подготовку по перечисленным вопросам в средней школе, и не учитывает особенностей современного среднего образования. В частности, того, что в Украине, даже в школах с русским языком обучения, отсутствуют такие учебные предметы, как “Русская литература”, “История России”, а курс народоведения направлен на формирование у школьников украинского менталитета. Практика показывает, что в вузы пришло поколение, плохо ориентирующееся не только в событиях далекого прошлого, но и в современных российских реалиях. Появились студенты – выпускники школ с украинским языком обучения, – которые испытывают затруднения в понимании научных и даже художественных текстов, поскольку стихийно усвоенного бытового русского не всегда хватает для восприятия семантико-стилистических тонкостей. Приходится признать, что для части украинской молодежи русский действительно стал иностранным языком и часть эта будет неуклонно увеличиваться.

Думается, именно поэтому следует ввести в учебные планы будущих русистов традиционную для факультетов иностранных языков дисциплину “Страноведение”, включающую в себя разнообразные сведения о стране изучаемого языка – России. Программа курса должна стать результатом сотрудничества представителей разных наук: филологов и историков, географов и политологов. Только такой подход позволит не просто заполнить лакуны, но сконцентрировать внимание на фактах и событиях, предопределивших современное территориальное и социальное членение языка, обусловивших сложные, часто противоречивые черты русского национального характера, нашедших наиболее яркое отражение на

стораницях російської літератури з її гуманізмом і глибоким психологізмом, об'яснюючих активні процеси в житті сучасної Росії, зберігаючи толерантність і уникнувши якої б то ні було предвзятості.

Оскільки рівень практичного володіння студентами російською мовою дозволяє використовувати її як основну мову викладання вже з першого курсу, вважаємо, що культурологічний комплекс цілеспрямовано запропонувати їм увазі не на старших курсах, як це прийнято на романо-німецьких відділеннях, а в початку навчання, тим самим забезпечивши фундамент для плідного, осмисленого засвоєння дисциплін лінгвістичної та культурологічної циклу, успішного оволодіння спеціальністю в цілому.

Т.Й. Рейзенкінд, Л.І. Варнавська

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Розбудова нової суспільства в Україні, інтеграція її у світове товариство потребують формування особистості, здатної до самовдосконалення, самопізнання та самооцінки. При цьому важливим її показником є здібності, тобто індивідуальні психологічні особливості людини, що мають прояв у конкретно-предметній діяльності.

Здібності пов'язані із знаннями, вміннями, навичками. Останні можуть формуватися у різноманітних формах діяльності і мати прояв у таких розумових показниках – гнучкість, критичність, самостійність, широта мислення.

Сукупність розумових здібностей, що передбачає можливість вирішувати різноманітні завдання у педагогічному процесі, розглядаються як інтелектуальні здібності.

При відсутності необхідних задатків до розвитку одних здібностей, їх дефіцит може поповнюватися за рахунок більш міцного розвитку інших. Це здійснюється за допомогою компенсації одних дій іншими.

Зазначимо, що виконання певного завдання залежить не від розвитку лише однієї здібності, а комплексу здібностей. Властивість компенсаційних здібностей за рахунок розвитку інших відкриває можливості для вдосконалення кожної людини. Тому високий рівень загальних здібностей, до яких відносяться й інтелектуальні, має вплив на розвиток художніх, зокрема музичних.

У цьому зв'язку наголошуємо на доцільності формування на уроках музики не лише музичних, але й інтелектуальних здібностей, умінь, які пов'язані з розумінням, поглибленням мистецтвознавських понять. Останнє доцільно ототожнювати з поняттям “мислення”. Якщо мислення частіше розглядається як процес, то інтелектуальні дії складають сенс цього процесу.

Виходячи з викладеного під інтелектуальними здібностями, в умовах їх формування на уроках музики, слід розуміти складне, динамічне утворення, яке включає такі структурні компоненти: когнітивно-орієнтаційний компонент, що зумовлений усвідомленням понять змісту художніх засобів виразності, стилю, жанрів, емоційно-образного змісту твору, прийомів творення власного твору; психофізіологічний компонент, що допомагає інтеграції у свідомості студента чуттєвого образу (уявлення щодо музичного слуху, ритму, ладового відчуття) із розумовими діями; емоційно-вольовий, який передбачає включення почуттів, концентрацію волі, наявність